

MAGYAR MÉRNÖKI KAMARA
ELNÖK

Vitézy Dávid
közlekedési és beruházási Miniszter Úr
részére

Ikt. szám: MMK_Á/403-2/2026.
Hiv.szám: KAT/8395/2026/KÁT
Kelt: Budapest, 2026. augusztus 13.

Közlekedési és Beruházási Minisztérium
Budapest

Tisztelt Miniszter Úr!

A Magyar Mérnöki Kamara (a továbbiakban: MMK) részére megküldött KAT/8395/2026/KÁT számú, az állami építési beruházások rendjéről szóló 2023. évi LXIX. törvény (a továbbiakban: Ábtv.) és végrehajtási rendeleteinek felülvizsgálata tárgyában megküldött levelét köszönettel megkaptam, arra vonatkozóan – a területi mérnöki kamarákkal és szakmai tagozatokkal egyeztetve – az alábbi észrevételeket teszem. A kiemelt prioritással bíró javaslatainkat félkövér, dőlt betűtípussal jelzem.

Üdvözljük és támogatjuk a Kormány törekvéseit az Ábtv. és végrehajtási rendeletei átfogó szakmai felülvizsgálatában. Véleményünk szerint a felülvizsgálat akkor lehet eredményes, ha egyszerre javítja a beruházások előkészítését, erősíti a tiszta versenyt, rövidíti az átfutási időket, kontroll alatt tartja a beruházási költségeket, csökkenti a felesleges adminisztrációt, és egyértelműen rendezi az állam, a tervezők, a kivitelezők, az üzemeltetők és a közreműködő szakmai szervezetek feladatát és felelősségét.

Az MMK álláspontjának alapja, hogy az államnak felkészült, kiszámítható és felelős megrendelőként kell működnie. Az állami oldal feladata a beruházási cél, a funkcionális- és teljesítménykövetelmények, a költségkeret, a finanszírozás és a szükséges alapadatok meghatározása, továbbá a megfelelő előkészítés, a valós verseny és a szerződészerű műszaki teljesítés ellenőrzésének biztosítása.

A piaci szereplők feladata a vállalt tervezési és kivitelezési teljesítés magas szakmai színvonalú, határidőben történő elvégzése.

A döntési jogot, a felelősséget és a kockázatot ugyanahhoz a félhez kell telepíteni; olyan kockázat nem hárítható a vállalkozóra, amelyre nincs tényleges ráhatása.

1. Vezetői összefoglaló

Az állami beruházási rendszer megújításának középpontjába a felelős megrendelői működést és a tiszta piaci versenyt kell állítani. A stratégiai állami döntéseket el kell választani az operatív szakmai megvalósítástól, a döntési és delegálási rendet pedig átláthatóvá kell tenni. Az állami tervezési tevékenységet főszabály szerint vissza kell irányítani a piacra; az államnak, az igénymeghatározásra, a költségtervezésre, a minőségbiztosításra és a tervellenőrzésre kell összpontosítania. A kisebb értékű és alacsonyabb kockázatú beruházásokra arányos eljárási követelményeket kell alkalmazni, a közbeszerzés megindítását pedig ellenőrzött, a beruházás jellegéhez igazodó megrendelői alapadatcsomaghoz kell kötni. Tervezés-kivitelezés csak akkor alkalmazható, ha a vállalkozó a rá telepített tervezői felelősséghez tényleges műszaki döntési szabadságot is kap, és a kivitelezési közbeszerzés nem minden esetben kötődik teljes megrendelői kiviteli tervhez. (J1–J6)

Az összetett, tervezési vagy innovációs elemet tartalmazó állami építési beruházásoknál kötelezően meg kell vizsgálni a hirdetménnyel induló tárgyalásos eljárás alkalmazhatóságát, és a jogszabályi feltételek fennállásakor ezt az eljárást kell előnyben részesíteni. A tárgyalás pontosíthatja a műszaki tartalmat, az ütemezést, a kockázatmegosztást és az árat, teret adhat a kivitelezői innovációnak, és csökkentheti a későbbi pótmunkák, szerződésmódosítások és kockázati felárak körét. A feltételes közbeszerzéseket főszabály szerint ki kell vezetni, a nyílt eljárás eredménytelensége esetére pedig gyors, a versenyt megőrző átmenetet kell biztosítani a tárgyalásos eljárásba, illetve szakaszba. (J7–J10)

A közbeszerzési alkalmassági és referenciatételeknek a tényleges teljesítőképességet kell mérniük. El kell ismerni a valós alvállalkozói és konzorciumi teljesítéseket, lehetővé kell tenni az észszerűen összesíthető referenciákat, és a nagy beruházásokat indokolt esetben részekre kell bontani. Meg kell vizsgálni egy piacra lépési teljesítési garanciarendszer létrehozását, amely szabályozott módon mérsékli a korlátozott önálló fővállalkozói referenciával rendelkező, de igazoltan felkészült vállalkozások belépésének kockázatát. A közbeszerzési jogorvoslat díjait arányosítani kell, különleges mérnöki szakkérdésben pedig kötelezővé kell tenni a megfelelő szakértő bevonását. (J11–J15)

A nyitott könyves (open book) költségellenőrzési és elszámolási rendszert meg kell szüntetni. A tisztességes vállalkozói árat nem a vállalkozás belső könyveinek utólagos vizsgálata, hanem a valós verseny, a jó előkészítés és a megbízható állami költségtervezés biztosítja. A kivezetést a folyamatban lévő szerződések még nem teljesített nyitott könyves kötelezettségeire is szükséges kiterjeszteni, a lezárt elszámolások érintetlenül hagyása mellett. A kötelező, egyoldalú szerződésminták helyett kiegyensúlyozott általános és egyedi szerződéses feltételekre, valós árindexálási fedezetre, az előző üzleti év nettó árbevételéhez igazodó, a vállalkozás teljes szakmai tevékenységére kiterjedő éves felelősségbiztosításra, rendszeres részszámlázásra, valamint az alvállalkozói kifizetések tényleges védelmére van szükség. (J16–J20)

A beruházások csak igazolt szükséglet, reális finanszírozás és a választott megvalósítási modellhez illeszkedő készség mellett indulhatnak. Az engedélyezési és közműkapcsolati folyamatokat – ideértve a vízjogi engedélyezést megelőző nyilatkozatok és azonosítások

beszerzését is – határidőhöz kötött, digitális, felülvizsgálható és lehetőség szerint párhuzamos eljárásokká kell alakítani; különösen égető a villamosenergia-csatlakozás feltételeinek egyszerűsítése. Szükséges az egyszerű bejelentés rendszerének felülvizsgálata, a főmérnöki kapacitás megerősítése, a beruházási programokat pedig a hazai tervezői és kivitelezői szakemberállományhoz igazodó, kiszámítható ütemezéssel kell közzétenni. Ugyancsak szükségesnek tartjuk a teljesítményadatok, a nyertes ajánlat nem üzleti titkot képező része és az árazott tételes költségvetéshozzáférhetőségének biztosítását. (J21–J31)

Az MMK a szabályozás kialakításában nyílt, intézményes szerepvállalást javasol, amelynek legfontosabb elemei közé tartozik a mérnöki szakértői háttér közreműködésének biztosítása, a közbeszerzési szakmai előszűrés bevezetése, a cégnyilvántartás és minősítés, a Teljesítésigazolási Szakértői Szerv (a továbbiakban: TSZSZ) működésének erősítése, és a szakmai háttérének biztosítása a költségadatbázis és költségtervezési módszertan, valamint a kiegyensúlyozott szerződésminták kidolgozása. E feladatokat javasoljuk világos törvényi felhatalmazással, összeférhetetlenségi garanciákkal és számonkérhető eljárásrenddel rendezni. (különösen J14, J20, J31, J33 és J35)

2. Intézményi szereposztás és irányítási modell

A jelenlegi rendszerben több döntési és kivételi jogkör közvetlenül a miniszteri szinthez kötődik, miközben a jogalkalmazók és a vállalkozások számára nem minden esetben egyértelmű, hogy az operatív döntést ki, milyen felhatalmazás alapján és milyen határidőben hozza meg. A központosítás különösen a kisebb állami és önkormányzati beruházásoknál okoz aránytalan késedelmet és felelősségi bizonytalanságot.

J1. Kiemelten fontosnak tartjuk, a stratégiai állami döntés és az operatív szakmai megvalósítás szétválasztását. Központi szinten szükséges meghatározni a beruházás közérdekű célját, forrását, költségkeretét, ütemét és alapvető teljesítménykövetelményeit, valamint a jóváhagyást követő tervezési és megvalósítási feladatok ágazati vagy alágazati, valós mérnöki, költségtervezési és projektvezetési kapacitással rendelkező szervezetekhez történő telepítését. A döntési jogkörök delegálását, a határidőket és a felelősséget nyilvános eljárásrendben kell rögzíteni. A kisebb értékű, alacsony kockázatú, több helyszínen, azonos program keretében megvalósuló, valamint az önkormányzati beruházásoknál objektív érték- és kockázati küszöbökhez kötött, egyszerűbb eljárási rend indokolt. Az arányosításnak ki kell terjednie a projektszervezet, a projektalapító dokumentum, a minőségbiztosítási lépések és a kötelező szakértői szerepkörök követelményeire is; azonos adminisztratív terhet nem indokolt előírni egy alacsony kockázatú közepes beruházásra és egy kiemelt nagyprojektre.

J2. Az állami tervezési tevékenységet főszabályként vissza kell irányítani a piacra. Az állami oldalon szükséges megerősíteni az igénymeghatározási, programalkotási, alapadat-szolgáltatási, költségtervezési, tervellenőrzési, minőségbiztosítási és üzemeltetői kompetenciát; a konkrét azonban tervezési feladatokat valós versenyben kell beszerezni. Ennek elősegítése érdekében javasoljuk, hogy állami tervezés csak kivételesen, tételesen indokolt közérdekből vagy igazolt piaci kapacitáshiány esetén legyen alkalmazható. Az állami tervező szervezet nem válhat a tervezési piac általános helyettesítőjévé.

J3. Elengedhetetlennek tartjuk a sajátos építmények területén, hogy megszűnjön a jelenlegi olyan tervezés–kivitelezési gyakorlat, amelyben a jogszabályok a vállalkozóra tervezői felelősséget telepítenek, de az ehhez mérten szükséges tényleges tervezési mozgásteret nem biztosítanak. Nem tartjuk elfogadhatónak, hogy az állami oldal a kiviteli terv részletezettségét megközelítő dokumentációt készítsen, a tervtől való érdemi eltérést ne engedje meg, a tervezői felelősséget mégis a kivitelező vállalkozóra telepítse.

Két egyértelmű modellre van szükség: teljes megrendelői terv esetén a terv kockázatát az állami megrendelő viselje; tervezés–kivitelezés esetén az állam funkcionális és teljesítménykövetelményeket határozzon meg, a vállalkozó pedig kapjon tényleges tervezési mozgásteret. A tervezői felelősség csak a tervezési döntés jogával együtt ruházható át. Mindez kifejezetten az innovációt igénylő projektekre érvényes. Fontos ugyanakkor a lehető legnagyobb tervezői függetlenség megteremtése is.

J4. Indokoltnak tartjuk az Ábtv. szerinti mentesítés, valamint kedvezmény adásának részletes szabályairól szóló 148/2024. (VI. 28.) Korm. rendelet szerinti egyedi mentesítési és kedvezményadási rendszert megszüntetését, illetve olyan objektív, előre megismerhető törvényi vagy kormányrendeleti feltételekkel történő felváltását, amelyek kizárják a szubjektív döntések meghozatalát. A mentesítés indoka, terjedelme és időtartama legyen nyilvános, a döntés pedig legyen szakmailag és jogilag felülvizsgálható.

3. Minőségbiztosítási felülvizsgálati és döntési pontok

A beruházási folyamat előre meghatározott felülvizsgálati és döntési pontjai indokoltak, mert a hibásan előkészített projektet olcsóbb még a következő szakasz előtt kijavítani vagy leállítani, mint a közbeszerzés vagy a kivitelezés során kezelni. Ezek a pontok azonban nem válhatnak újabb formai jóváhagyási körökké.

J5. Minden felülvizsgálati és döntési ponthoz hozzá kell rendelni a döntéshozót, a bevonandó független szakértőket, a vizsgálandó dokumentumokat, a döntési határidőt, a továbbhaladás objektív feltételeit és a döntés pénzügyi, szerződéses és időbeli következményeit. A közbeszerzés előtti döntésnek ki kell terjednie a beruházási szükséglet igazolására, a választott megvalósítási modellhez megfelelő tervi készültségre, a finanszírozásra, a tulajdoni és munkaterületi helyzetre, az engedélyezésre, a közműfeltételekre, a költségbecslésre és a szerződéses kockázatokra. Javasoljuk, hogy a közbeszerzés csak akkor indulhasson meg, ha rendelkezésre áll a beruházás jellegéhez igazodó, ellenőrzött megrendelői alapadatcsomag, amely legalább a geodéziai, geotechnikai, tulajdoni, munkaterületi, meglévő állapotra vonatkozó, közmű- és engedélyezési adatokat tartalmazza; valamint közműrekonstrukciónál a kritikus pontok fizikai feltárását is el kell végezni, ha az adatok más módon nem tehetők megbízhatóvá. A hiányos vagy téves megrendelői adatból eredő kockázat nem hárítható automatikusan a vállalkozóra. A döntést és annak indokolását a védett adatok kivételével nyilvánosságra kell hozni, és a későbbi utóértékelés részévé kell tenni.

4. Tervezői és kivitelezői kiválasztás, közbeszerzési eljárásrend

A közbeszerzés feladata nem valamely vállalkozás kijelölése, hanem olyan megkérdőjelezhetetlen eljárásrend megteremtése, amelyben a szakmailag alkalmas piaci

szereplők egyenlő feltételek mellett versenyeznek, és a műszaki tartalom, a szerződéses feltételek, valamint az ár tényleges piaci versenyben alakul ki. A műszaki tartalom meghatározását és képviselését mérnöki szakmai felelősségnek kell tekinteni; a jogi kontroll feladata ennek jogszerű támogatása.

J6. Az Ábtv. 43. § (1) bekezdésének módosítása során javasoljuk, hogy a nagyobb innovációt igénylő projekteknel a kivitelező kiválasztására irányuló közbeszerzési eljárás megindítása ne minden esetben legyen a teljes, megrendelő által jóváhagyott kiviteli terv rendelkezésre állásához kötve. Valódi tervezés-kivitelezési modell esetén a közbeszerzés megfelelően részletezett engedélyezési vagy ajánlatkérési terv, funkcionális és teljesítménykövetelmények, jóváhagyási rend, kockázatmegosztás és egyértelmű megrendelői adatszolgáltatás alapján is megindítható legyen. A kivételekre és garanciákra – így különösen műemléki, örökségvédelmi vagy kiemelt biztonsági követelményű beruházások esetén – tételesen külön szabályozás megalkotása szükségeltetik. A módosítás célja a műszaki innováció, a vállalkozói szaktudás és a rövidebb átfutási idő lehetővé tétele, a tervezői és kivitelezői felelősség egyértelmű rendezése mellett.

J7. *Az összetett, tervezési vagy innovációs elemet tartalmazó, illetve előzetesen teljes pontossággal nem meghatározható állami építési beruházásoknál az ajánlatkérő legyen köteles dokumentáltan megvizsgálni a hirdetménnyel induló tárgyalásos eljárás alkalmazhatóságát, ha a közbeszerzésekről szóló 2015. évi CXLI. törvény (a továbbiakban: Kbt.) és az uniós közbeszerzési szabályok feltételei fennállnak, ezt az eljárási formát kell előnyben részesíteni. A tárgyalásnak véleményünk szerint ki kell terjednie a műszaki tartalomra és megoldásokra, az ütemezésre, a kockázatmegosztásra, a változáskezelésre és az árra, a minimumkövetelmények, az értékelési szempontok, az egyenlő bánásmód és a verseny fenntartása mellett. A cél a realisabb és jobban összehasonlítható ajánlat, a kockázati tényezők és az azokhoz kapcsolódó felárak, a pótmunkák és a későbbi viták csökkentése, valamint a kivitelezői innováció érvényesítése.*

J8. *Eredménytelen nyílt eljárás után – ha az eredménytelenség oka kizárólag az ajánlatok érvénytelensége vagy a fedezet meghaladása, és a verseny az eredeti eljárásban ténylegesen fennállt – meg kell teremteni a tárgyalásos eljárásba történő egyszerű és gyors „átmenet” lehetőségét. A már igazolt alkalmasságot és benyújtott dokumentumokat ne kelljen indokolatlanul újra előállítani vagy megvizsgálni, és azokról ismételt ajánlatkérői döntést hozni; ugyanakkor a tárgyalásba bevont szereplők körét, a feltételeket és az egyenlő bánásmódot egyértelmű garanciákkal kell rendezni.*

J9. Javasoljuk, hogy az Ábtv. hatálya alá tartozó beruházásoknál a feltételes közbeszerzési eljárás legyen főszabály szerint kizárt, kivételalkalmazására csak abban az esetben legyen lehetőség, ha a projekt műszakilag és jogilag előkészített, a finanszírozási kérelem benyújtása és a hazai társfinanszírozás igazolt, a döntés várható időpontja dokumentált, a feltétel teljesülésének végső határideje szigorúan korlátozott, és az eljárás alkalmazása nyilvánosan indokolt. A folyamatban lévő feltételes eljárásokat felül kell vizsgálni, a 2022-2026 között megindított eljárásokról pedig nyilvános eredményességi kimutatás készítése indokolt. A kiemelkedően nagy mérnöki ráfordítást igénylő eljárásokban indokolt lehet az ajánlatkészítési

költség részleges megtérítése, ha a szerződés kizárólag a finanszírozási feltétel megvalósulása miatt nem jön létre.

J10. A közbeszerzési eljárás szakmai vezetésében szükségszerű helyreállítani az egyensúlyt, a feladatkörök egyértelmű meghatározását és elválasztását. A beruházásleboncoló vagy az adott beszerzés tárgya szerinti felelős műszaki szakember határozza meg és képviselje a műszaki tartalmat, a teljesítési követelményeket, a teljesítést biztosító feltételrendszert és a műszaki értékelést. A felelős akkreditált közbeszerzési szaktanácsadó (FAKSZ) feladata a jogszerűség, az eljárási garanciák és a dokumentáltság biztosítása. A jogi megfelelés nem helyettesítheti a műszaki mérlegelést.

J11. Az alkalmassági és referenciatelteleknek arányosnak és a szerződés tényleges kockázatahoz igazodónak kell lenniük. Lehetőséget kell biztosítani a több szerződésből származó, műszakilag összemérhető referenciák észszerű összeszámítására, a tényleges alvállalkozói és konzorciumi teljesítés elismerésére, valamint a vállalkozás meghatározó szakemberei által megszerzett tapasztalat figyelembevételére. A nagy beruházásokat ott részekre kell bontani, ahol ez műszakilag, szerződésesen és felelősségi szempontból kezelhető, és ténylegesen szélesíti a versenyt. (Leegyszerűsítve egy monolit vasbeton földem sok egymástól eltérő funkcióval rendelkező építménynél is ugyanaz a műszaki tartalom.)

J12. Elengedhetetlennek tartjuk egy piacra lépési teljesítési garanciarendszer létrehozását. A rendszer nem állítana elő mesterséges referenciát, hanem a korlátozott önálló fővállalkozói referencia miatt fennálló többlet-teljesítési kockázat meghatározott részére nyújtana garanciát. Belépési feltételként többéves igazolt működés, rendezett pénzügyi helyzet, megfelelő szakember- és eszközállomány, igazolt korábbi teljesítések, minőségbiztosítás, önrész és garanciadíj írható elő. A rendszer kezdetben korlátozott értékű, nyilvánosan kiválasztott mintaprojekteken induljon, fokozott műszaki ellenőrzés és szakaszos teljesítésigazolás mellett.

J13-J14. A közbeszerzési jogorvoslat szakmai megalapozottságának és hozzáférhetőségének erősítése indokolt az építési és mérnöki közbeszerzések sajátosságaira tekintettel. A közbeszerzési jogorvoslati díjakat arányosítani és kiszámíthatóvá kell tenni annak érdekében, hogy azok a megalapozott jogorvoslat kezdeményezését ne tegyék gazdaságilag ésszerűtlenné. Indokolt továbbá a Kbt. szerinti kamarai jogorvoslati lehetőségek kiterjesztése oly módon, hogy az MMK-hoz érkező, építési és mérnöki közbeszerzéseket érintő szakmai beadványokat a Kamara közzétett eljárásrend szerint, rövid határidőn belül megvizsgálja. Ha a vizsgálat alapján közérdeket érintő, érdemi szakmai vagy közbeszerzési jogsértés megalapozott kockázata állapítható meg, az MMK független szakmai testülete legyen jogosult előzetes vitarendezést, illetve díjmentes jogorvoslati eljárást kezdeményezni. Amennyiben az ügy eldöntése különleges mérnöki szakkérdéstől függ, és a szükséges szakági kompetencia az eljáró testületben nem biztosított, független, megfelelő jogosultsággal és gyakorlattal rendelkező mérnöki szakértő bevonása legyen kötelező. A szakértők kiválasztására átlátható, összeférhetetlenségi szabályokkal működő névjegyzéket kell alkalmazni. A rendszer nem magánjogi képviselőt, hanem a szakmai megalapozottság és a közbeszerzési verseny közérdekű védelmét szolgálja. Az MMK a fellépés mellőzéséről indokolt döntést hoz.

J15. A műszakilag egyenértékű kiváltás jogintézményének fenntartása és pontosítása indokolt. Az egyenértékűség megítélését előre rögzített teljesítmény-, minőségi, biztonsági, üzemeltetési és életciklus-szempontokhoz kell kötni, és biztosítani kell a döntés gyors, független műszaki felülvizsgálatát. A szabályozás célja az innováció és a gazdaságosabb megoldások befogadása, nem pedig a jóváhagyott követelmények utólagos fellazítása. Ugyanakkor a termékkorrupciót meg kell szüntetni.

5. Kockázatmegosztás és szerződéses modellek

Az állami megrendelő és a vállalkozó polgári jogi értelemben egyenrangú szerződő fél. A szerződés nem szolgálhat arra, hogy az állam a saját döntési, finanszírozási, engedélyezési vagy munkaterületi kockázatait korlátlanul a vállalkozóra hárítsa. A vállalkozó csak olyan kockázatot tud felelősen kezelni és beárazni, amelyet ismer, mérni tud és ténylegesen befolyásolhat.

J16. A kötelező szerződés minta-rendszert kétszintű, kiegyensúlyozott szerződéses rendszerrel kell felváltani, amelyben az általános szerződéses feltételek rögzítsék a jóhiszeműség, az együttműködés, a kockázatmegosztás, a változáskezelés, a teljesítésigazolás, a fizetés és a vitarendezés alapvető szabályait; az egyedi szerződéses feltételek pedig kizárólag a projekt sajátosságaihoz szükséges eltéréseket tartalmazzák. A Tanácsadó Mérnökök Nemzetközi Szövetsége (FIDIC) által kialakított szerződéses szokványok kockázatmegosztási és eljárási logikáját a hazai jogrendhez igazítva fel kell használni. Az általános feltételekben a kis értékű változtatásokra, pótmunkákra és ismételt költségellenőrzésekre objektív értékhatárhoz kötött, rövidített eljárás meghatározása szükséges, rövid döntési határidővel és érdemi szakmai indokolással. Nagy értékű vagy különösen összetett beruházásoknál indokolt megvizsgálni a szerződés kezdetétől kijelölt, a felektől független vitarendező mérnök vagy döntnöki testület alkalmazását, amelynek feladata a viták korai, rövid határidőn belüli szakmai rendezése lehet; közbenső döntése a felek szerződéses megállapodása alapján, a végleges jogorvoslati lehetőségek sérelme nélkül ideiglenesen kötelezővé tehető. Ez a megoldás a TSZSZ szerepét nem helyettesíti, hanem a viták eskalációját előzi meg.

J17. *A nyitott könyves (open book) költségellenőrzési és elszámolási rendszer megszüntetése elengedhetetlen, az új szerződésekből, kötelező mintákból és belső előírásokból a teljes követelményrendszerrel egyetemben. Átmeneti szabályokkal a folyamatban lévő szerződések még nem teljesített adatszolgáltatási, ellenőrzési, teljesítésigazolási és kifizetési kötelezettségeit is megszüntetendők, a már véglegesen lezárt elszámolások újbóli megnyitása nélkül. A vállalkozói ár és megfelelőség a valós verseny, az előzetes költségtervezés és a szerződés szerű teljesítés alapján ítélt meg.*

J18. *Fontosnak és szakmailag indokoltnak tartjuk az ÉKM 2/2024. számú belső utasítást hatályon kívül helyezését, az egyoldalú, kötelező minisztériumi szerződésminták állami megrendelői, tervezői, kivitelezői és mérnöki oldal érdemi részvételével történő felülvizsgálatát. Belső utasítás vagy portálon közzétett minta nem teremthet a törvényi felhatalmazást meghaladó, valamennyi szerződésre kötelező anyagi jogi terhet, és nem korlátozhatja általános jelleggel a vállalkozói nyereséget. A felülvizsgált mintákból a nyitott*

könyves elszámolásra és az utólagos ár-újraszámításra vonatkozó követelményeket tölése indokolt.

J19. A szerződésben a megrendelői döntési, adatszolgáltatási, jóváhagyási, munkaterület-átadási és fizetési határidőkhöz automatikus jogkövetkezményt kell kapcsolni. A vállalkozó legyen jogosult a határidő és a díj arányos módosítására, ha a késedelem az állami építetők oldal érdekkörében merül fel, ugyanakkor anem vitatott teljesítés ellenértékét visszatartásának lehetősége nélkül. Az Ábtv. szerinti árindexálási képlet alkalmazásához tényleges költségvetési fedezetetbiztosítási szükséges. A kötbér, a felelősségi korlát és a teljesítési biztosíték mértéke legyen arányos a vállalkozói díjjal, a szerződés kockázatával és a vállalkozó tényleges ráhatásával. Nagy geotechnikai kockázatú mélyépítési vagy alagútépítési beruházásoknál megfontolandó a szerződéses alapállapotot rögzítő geotechnikai alapjelentés alkalmazása; az abban rögzített feltételektől való objektíven igazolt, lényeges eltérés arányos határidő- és díjkorrekciót alapozhasson meg. Az Ábtv. és az állami építési beruházásokban a tervezői tevékenységhez, valamint a vállalkozó kivitelezői tevékenység végzéséhez szükséges felelősségbiztosítás részletes szabályairól szóló 55/2025. (III. 26.) Korm. rendelet szerinti, kizárólag az adott állami építési beruházásra szóló tervezői és kivitelezői projektbiztosítási kötelezettség szabályainak hatályon kívül helyezése indokolt. Javasoljuk az állami beruházáson végzett szakmai tevékenységből származó árbevételt az építőipari kivitelezési tevékenységről szóló 191/2009. (IX. 15.) és az építésügyi és az építésüggyel összefüggő szakmagyakorlási tevékenységekről szóló 266/2013. (VII. 11.) Korm. rendelet szerinti, az előző üzleti év nettó árbevételéhez igazodó éves felelősségbiztosítás alapjába beszámítását, és a fedezeti limiteket ennek megfelelőentörténő meghatározását. Ha a vállalkozás éves biztosítása a szerződéshez szükséges kockázatokra és limitekre megfelelő fedezetet nyújt, külön projektbiztosításkikötése véleményünk szerint indokolatlan; kiegészítő projektfedezet csak kivételes, objektíven igazolt különleges kockázat esetén írható elő. A tervező, a műszaki ellenőr és más mérnöki közreműködő teljes beruházási ciklusra vagy a jótállási idő végéig előírt rendelkezésre állása nem lehet korlátlan és díjazatlan: a feladatot projektfázisonként, konkrét tartalommal, időtartammal és külön díjazással kell meghatározni.

J20. Kiemelten fontos az alvállalkozói kifizetési biztonság megerősítése és a lánc tartozás megelőzése. A teljesítési lánc valamennyi szintjén kötelező, rövid fizetési határidő, automatikus késedelmi kamat és a nem vitatott összeg elkülönített kifizetése szükséges. A kis- és középvállalkozások likviditásának védelmében elengedhetetlen a havi, illetve objektív műszaki mérőszámokhoz kötött részszámlázás biztosítása. A fővállalkozói kifizetéshez kapcsolódóan igazolhatóvá kell tenni az esedékes alvállalkozói díjak továbbfizetését, ugyanakkor az adminisztráció nem akadályozhatja a jogszerű fővállalkozói kifizetést. A teljesítésigazolási viták gyors rendezésére erősíteni kell a TSZSZ igénybevételét, és a szakvéleményhez kapcsolódó ideiglenes fizetési, biztosítéki vagy gyorsított eljárási kialakítását. Ugyancsak kiemelten fontos a TSZSZ szakmai működési, képzési és minőségbiztosítási feltételeinek megerősítése, továbbá fel kell tártani és csökkenteni szükséges a szakvélemények bírósági aggályossá minősítésének okait és arányát. A MMK készséggel vállalkozik arra, hogy a tradicionálisan magas színvonalú szakmai továbbképzéseivel és mesteriskoláival elősegíti a TSZSZ-ben működő, egyébként mérnöki, vagy építész kamarai tag szakemberek célirányos képzését.

6. Megvalósíthatósági tanulmány és előkészítési szakasz

J21. Javasoljuk, hogy a megvalósíthatósági tanulmányt kötelező igényelemzés és szükségesség-vizsgálat előzze meg. Ennek kell bemutatnia a közérdekű problémát, a beruházás nélküli változat következményeit, az alternatív megoldásokat, a várható használói igényeket, az üzemeltetési hatásokat és a finanszírozhatóságot. A hosszú távú beruházási program szükséges, de azt gördülő, rendszeresen felülvizsgált, finanszírozással és piaci kapacitással összehangolt programmá kell alakítani. A projektalapító dokumentum (a továbbiakban: PAD) rögzítse a döntési jogokat, a felelősséget, a költség- és időkeretet, valamint a kilépési feltételeket. Ez a PAD szolgáljon viszonyítási (kiindulási) alapként az adott beruházási folyamatban a legfelső állami döntéshozó aktuális ellenőrzéseihez.

J22. Az előzetes piaci konzultációt az összetett beruházásoknál szélesebb körben javasoljuk alkalmazni. Célunk, hogy a szabályozás egyértelműen határozza meg a konzultáció dokumentálását, a minden piaci szereplő számára hozzáférhető információk körét, az összeférhetetlenség elkerülésének módját és a későbbi közbeszerzésben való részvétel feltételeit. A konzultáció feladata a műszaki megvalósíthatóság, a piaci kapacitás, az innováció, a költség, az ütemezés és az életciklus-követelmények valóságának ellenőrzése, nem pedig valamely későbbi ajánlattevő előnybe hozása. Itt kell megemlítenünk azt is, hogy sem ezek a piaci szereplők, sem az előzetes tervezésben részt vevők nem tekinthetők későbbi közbeszerzési folyamatban összeférhetetlennek. Teljességgel érthetetlen és gazdasági nonszensz, hogy egy előzetes tanulmányban vagy engedélyezési dokumentációban részt vevő tervező részvétele miatt kizárhatóvá válik későbbi közbeszerzési folyamatból.

J23. A beruházási döntésben, a megvalósíthatósági tanulmányban és az értékelési szempontokban érdemi súlyt kell kapnia az életciklusköltségnek, az üzemeltethetőségnek, a fenntarthatóságnak és a klímaalkalmazkodásnak. Az építményinformációs modellezés (BIM) követelményeit ágazatonként, a megrendelői adatigényekhez és a tényleges üzemeltetési hasznosuláshoz igazítva kell kialakítani. A BIM nem válhat öncélú dokumentációs teherré; bevezetéséhez megrendelői kompetencia, egységes adatkövetelmény, átadási szabály és reális költségfedezet szükséges.

7. Engedélyezési eljárások és hatósági kapcsolódások

J24. Javasoljuk az engedélyezési és hatósági kapcsolódásokat egységes digitális ügyfolyamra történő szervezését. A beruházó egyszer szolgáltatassa az adatot, a hatóságok és közreműködők pedig a közös rendszerből dolgozzanak. Minden eljárási lépéshez javasoljuk kötelező határidő, felelős és jogkövetkezmény hozzárendelését. Az állami beruházások összehangolt engedélyezése nem jelentheti a műszaki, környezetvédelmi vagy biztonsági követelmények gyengítését, de meg kell szüntetnie a párhuzamos adatkéréseket, az egymásra váró eljárásokat és a döntési határidő nélküli állapotot. A vízjogi engedélyezést megelőző vízügyi objektumazonosító (VOR), tulajdonosi, vagyonkezelői, közútkezelői és közműnyilatkozatok beszerzését – ahol szakmailag lehetséges – párhuzamosan lefolytatása indokolt. A változatlan műszaki tartalmú, lejárt vízjogi engedély megújítására rövid, egyszerűsített eljárás kialakítása szükséges, az érintettek kifogásolási jogának, valamint a környezetvédelmi és vízbiztonsági követelményeknek a fenntartásával.

J25. Kiemelten fontosnak tartjuk az egyszerű bejelentés alapján végezhető építési tevékenység szabályait teljes körű felülvizsgálatát. A jogintézmény csak akkor tartható fenn, ha az előzetes szakmai kontroll, az alapvető településképi, állékonysági, tűzvédelmi, közmű- és szomszédjogi követelmények ellenőrizhetősége, valamint az egyértelmű felelősségi rend biztosítható. Ha ezek az egyszerű bejelentés keretében nem garantálhatók, a kategóriát megszüntetése szakmai szempontból indokolt, azt arányos, gyorsított engedélyezési eljárással kell felváltani.

J26. Javaslatunk szerint a helyi és területi műszaki döntéshozatalhoz önálló, megfelelő hatáskörrel és apparátussal működő főmérnöki rendszer kialakítása indokolt, a főépítési feladatokkal összehangolt, de világosan elkülönített felelősségi körrel. A főmérnöki funkcióhoz rendelő az infrastruktúra, a közművek, a vízgazdálkodás, a közlekedés, az önkormányzati műszaki vagyon, a beruházás-előkészítés és az üzemeltetési követelmények szakmai koordinációja. Hatáskör csak megfelelő mérnöki kapacitással és számonkérhető felelősséggel együtt telepíthető vissza helyi szintre.

J27. *A közműtulajdonosok és közműkezelők gyakorlatban kialakult, hatósági vétóhoz hasonló, határidő nélküli és nehezen felülvizsgálható döntési helyzet megszüntetése szükséges. A közműkezelő a biztonságos üzemeltetéshez szükséges, előre közzétett műszaki feltételeket határozhatja meg, de döntése legyen határidőhöz kötött, részletesen indokolt és független szakmai vagy hatósági fórum előtt felülvizsgálható. A beruházáshoz közvetlenül nem kapcsolódó feltétel nem írható elő. A villamosenergia-ellátásnál nyilvános hálózati kapacitásadatokra, egységes csatlakozási feltételekre, szabványosított szerződésekre, előre meghatározott költségviselésre, kötelező szolgáltatói határidőkre és a késedelem jogkövetkezményeire van szükség. Indokolt esetben egyszerűsített ideiglenes energiaellátást is lehetővé kell tenni.*

8. Teljesítménymérés, monitoring és transzparencia

J28. Minden jelentős állami beruházásról egységes, nyilvános utóértékelés készítése szükséges. Az értékelésnek javaslatunk szerint ki kell térnie a tervezett és tényleges költségre, időre, műszaki tartalomra, minőségre, szerződésmódosításokra, vitákra, üzemeltetési eredményekre és társadalmi hasznokra. Következésképpen érvényt kell szerezni az Ábtv. 44. § (5) bekezdésének: a nyertes ajánlat üzleti titkot nem érintő részének, - ideértve az árazott tételes költségvetést is -, tényleges közzétételének. A szerződés és a közpénz felhasználásának nyilvánossága nem azonos a vállalkozás teljes belső könyvelésének feltárásával. Az adatokat elsődlegesen a már működő elektronikus rendszerekből kell felhasználni; ugyanazt az adatot több szervezet külön formában ne kérhesse be.

9. Szakmai kapacitás és minősítési rendszer

J29. Az állami építési beruházási folyamatban részt vevő tervező és kivitelező közreműködésének értékeléséről szóló 16/2025. (VI. 20.) ÉKM rendelet szerinti központi tervezői és kivitelezői értékelési rendszer jelenlegi formájában nem alkalmas célja betöltésére, ezért megszüntetése indokolt, helyette gyakorlati szemléletű, átlátható, kompetencia- és teljesítményalapú minősítés kialakítását tartjuk szükségesnek. A minősítésben a vállalkozás teljesítése mellett a ténylegesen közreműködő szakemberek jogosultságát, tapasztalatát,

továbbképzését és projektben betöltött szerepét is figyelembe kell venni. Fontos, hogy a rendszer ne legyen kizáró vagy piacpótló állami rangsor; annak célja a szakmai információ biztosítása és a megrendelői döntés támogatása.

J30. A szakember- és kapacitáshiány kezeléséhez kiszámítható, többéves beruházási és közbeszerzési ütemtervre van szükség. A programot legalább negyedéventeszükséges frissíteni, és lehetőség szerint kerülni kell a projektek olyan időbeli torlódását, amelyet a hazai tervezői, kivitelezői, műszaki ellenőri és megrendelői mérnöki kapacitás nem tud megfelelően kiszolgálni. Rendszeres kapacitásfelmérés, célzott továbbképzés, utánpótlási program, gyakorlati képzési együttműködés és a közepes vállalkozások számára teljesíthető projektméret szükséges. A beruházási program nemcsak pénzügyi, hanem szakember- és eszközkapacitási program is.

J31. *Javasoljuk, hogy a mérnöki szolgáltatást végző gazdálkodó szervezetek szakmai nyilvántartását az MMK, az építészeti szolgáltatást végző gazdálkodó szervezetekét a Magyar Építész Kamara (MÉK) vezesse. Az e szakmai nyilvántartásokban szereplő vállalkozás ugyanazon szakmai tevékenység tekintetében mentesüljön a Magyar Kereskedelmi és Iparkamara (MKIK) párhuzamos nyilvántartási kötelezettsége és az évi 5 000 forintos kamarai hozzájárulás alól. Javaslatunk célja az egyszeri adatszolgáltatás, a szakmai felelősséghez kapcsolódó hiteles nyilvántartás és a kettős adminisztratív teher megszüntetése.* Ugyancsak szükségesnek tartjuk a projektben résztvevő mérnökök kompetenciáinak meghatározását, ezt a szakmai ellenőrzést végző Kamara feladatkörébe javasoljuk telepíteni.

10. Egyéb, közvetlenül kapcsolódó javaslatok

J32. Javasoljuk építési tárgyú törvények és rendeletek fogalomhasználatának törvényi szintről kiinduló összehangolását. Ugyanaz a tevékenység, dokumentum, szakmai szerep vagy felelősségi kör ne kapjon eltérő tartalmat az Ábtv.-ben, a magyar építészetéről szóló törvényben, a kivitelezési, tervezési, hatósági, BIM- és költségtervezési vagy más szabályokban. A településrendezési és építési követelmények alapszabályzatát részletes műszaki felülvizsgálatnak kell alávetni, mert annak előírásai közvetlenül befolyásolják az állami beruházások tartalmát és költségét is.

J33. Javasoljuk nyilvánosan hozzáférhető, szakmailag gondozott építési költségadatbázis és egységes költségtervezési tétel- és eljárásrend létrehozását. Az adatbázis csak egységes, szakmailag karbantartott ágazati tételrendre és ellenőrzött referenciaadatokra építhető. Erre tekintettel elsőként az útépítési területen indokolt mintaprojektet indítani, ahol az egységes tételrend rendelkezésre áll; a többi ágazatban ezt meg kell előznie a tételrendek és klasszifikációk egységesítésének. Indokoltnak tartjuk, hogy a rendszer területi és időbeli korrekciókat, valamint világos költségtervezési protokollt alkalmazzon. Az állami megrendelő feladata a beruházás reális költségkeretének közbeszerzés előtti meghatározása és a szükséges fedezet biztosítása. A felelősségi rendet egyértelműen el kell választani: a tervező a műszaki tartalomért, a terv teljességéért és a mennyiségek helyességéért, az építési költségszakértő pedig a mindenkor piaci egységárák, az alkalmazott árindexek és a költségbecslési módszer

megalapozottságáért feleljen. Meghatározott érték- vagy kockázati szint felett az építési költségzakértő bevonása legyen kötelező. A hangsúlyt az előzetes költségtervezésre kell helyezni, nem a versenyben kialakult vállalkozói ár utólagos, a vállalkozás belső gazdálkodásába beavatkozó újraszámítására.

J34. Az építési és bontási anyagok újrahasznosításának – a környezetvédelmi és műszaki biztonsági követelmények megtartásával – egyszerűsítése szükséges. Lehetővé kell tenni az ellenőrzött hulladéktranzitot, vagyis az anyag dokumentált és nyomon követett szállítását feldolgozóhelyre vagy másik beruházás helyszínére, ha az anyag igazoltan újrahasznosításra kerül, és a feldolgozás után minősített építőanyagként használják fel. Egyértelmű szabályok szükségesek a hulladékstátusz megszűnésére, a projektek közötti anyagátadásra, a mintavételre, a szennyezettség és a műszaki megfelelés igazolására. Kiemelendő, hogy az egyszerűsítés kizárólag ismert eredetű és ellenőrzött anyagra vonatkozhat.

J35. Az Állami Beruházási Érdekegyeztető Tanácsot szűkebb, ténylegesen szakmai összetételben szükséges újraindítani a jogalkotói és a konkrét állami megrendelői szerepet világos elválasztásával. Az egyeztetés napirendjét, a dokumentumok megküldésének rendjét, a kisebbségi álláspont rögzítését és a javaslatok utókövetését szabályozni kell. A testület feladata ne a már eldöntött megoldások utólagos tudomásulvétele, hanem a szabályozási és szerződéses kérdések érdemi szakmai egyeztetése legyen.

J36. Az Építési Beruházási Folyamatok Rendszeréről és a Tervezői Szolgáltatások Rendszeréről, valamint az állami építési beruházások minőségbiztosításában közreműködő, 100%-ban állami tulajdonban álló gazdasági társaság kijelöléséről szóló 25/2024. (VIII. 8.) ÉKM rendelet szakmailag bevált, általánosítható elemeit - különösen a beruházásleboncoló, a tervellenőr, az építési költségzakértő, a tervi készülség és a minőségbiztosítás szerepét - indokolt a magánberuházások általános kivitelezési szabályaiba is átvezetni. Az átvétel csak olyan követelményekre terjedjen ki, amelyek a beruházás minőségét és a felelősség egyértelműségét javítják, és ne hozzon létre indokolatlan, minden projektre azonos adminisztratív terhet.

J37. Hatályon kívül kell helyezni a 2025. évi XCVIII. törvénymódosítással bevezetett, a piacokon átívelő jelentőséggel rendelkező vállalkozásra vonatkozó külön szabályait. A verseny torzulását valós versenynyitással, arányos alkalmassági feltételekkel, átlátható közbeszerzésekkel, valamint a kartell- és erőfölényes visszaélésekkel szembeni következetes fellépéssel kell kezelni. A több piacon fennálló gazdasági súlyhoz kapcsolt, széles körű szerkezeti beavatkozási lehetőség jogbiztonsági és beruházási kiszámíthatósági kockázatot teremt, és a piaci mechanizmusok helyettesítésének veszélyét hordozza.

11. Javaslat a mielőbbi intézkedésekre

Az Ábtv. és végrehajtási rendeletei teljes kodifikációját megelőzően több olyan intézkedés is megtehető, amely rövid időn belül csökkenti a vállalkozói terheket és a folyamatban lévő beruházások kockázatát:

1. Javasoljuk a lehető legrövidebb időn belül hatályon az ÉKM 2/2024. számú belső utasítást. Véleményünk szerint fel kell függeszteni új nyitott könyves kötelezettség előírását, és a piaci

szereplők érdemi bevonásával meg kell kezdeni a kötelező szerződésminták felülvizsgálatát. A már megkötött szerződésekből a nyitott könyves kötelezettséget a felek megállapodásán alapuló szerződésmódosítással kell kivezetni. Ugyanezen felülvizsgálat keretében szükséges elő készíteni az állami beruházásokra előírt külön projektbiztosítási rendszer felváltását az éves, árbevétel-alapú vállalkozói felelősségbiztosítási modellel, valamint a korlátlan vagy díjazatlan mérnöki rendelkezésre állási kötelezettségek megszüntetését. (J16–J19)

2. A lehető legrövidebb időn belül indokolt tételeken felül vizsgálni és projektkészültség, finanszírozási realitás és várható döntési időpont szerint csoportosítani a folyamatban lévő feltételes közbeszerzési eljárásokat. Ahol nincs igazolható finanszírozási út, ott további jelentős ajánlattevői ráfordítást igénylő eljárási cselekmény nem írható elő; a beruházás lezárásáról vagy fenntartásáról egyedileg, a megvalósulási esély megőrzésével kell dönteni. (J9)

3. Véleményünk szerint rövidtávon közös közbeszerzési és szerződéses munkacsoport létrehozása indokolt, amely munkacsoport feladata elsődlegesen a szükséges Kbt.- és Ábtv.-módosítások ütemtervének, szabályozási elveinek és első normaszöveg-vázlatainak a tárgyalásos eljárás, a nyílt eljárásból történő átmenet, a kiegyensúlyozott szerződésminták, a kis értékű változtatások egyszerűsített kezelése, a rendszeres részszámlázás és az alvállalkozói kifizetési biztonság tárgyában. A teljes jogalkotási folyamat határidejét a Kbt. és az uniós jogi kötöttségek figyelembevételével kell meghatározni. (J7–J8, J16, J20)

4. Szükségesnek tartjuk rövidtávon külön intézkedési terv elkészítését a közműtulajdonosi és közműkezelői eljárások, a villamosenergia-csatlakozás, valamint a vízjogi engedélyezést megelőző nyilatkozatok és azonosítási eljárások párhuzamosítására, határidejének, feltételeinek és felülvizsgálati rendjének egyszerűsítésére. (J24, J27)

5. Észszerű időn belül javasoljuk elkészíteni az MMK szakmai jogorvoslati előszűrésének, valamint a különleges mérnöki szakkérdésekhez szükséges szakértői névjegyzéknek az eljárásrendjét. (J13–J14)

6. A lehető legrövidebb időn belül szükséges megindítani a 2022–2026 között lefolytatott feltételes közbeszerzések, az ajánlatkészítési terhek és a tényleges szerződéskötési arány nyilvános értékelését, hogy annak tapasztalatai a készülő szabályozásban felhasználhatók legyenek. (J9)

7. Középtávon javasoljuk elindítani az útépitési költségadatbázis mintaprojektjét, a többi ágazatban pedig meg kell kezdeni az egységes tételrendek és klasszifikációk kialakítását. Ugyanezen időszakban el kell végezni a piacra lépési teljesítési garanciarendszer megvalósíthatósági vizsgálatát. (J12, J33)

12. A Magyar Mérnöki Kamara szerepvállalása

Az MMK a felülvizsgálatban nem kizárólag véleményezőként, hanem világosan meghatározott, számonkérhető szakmai feladatok vállalásával kíván részt venni. E szerepekhez törvényi vagy rendeleti felhatalmazás, megfelelő finanszírozás, összeférhetetlenségi szabály, nyilvános eljárásrend és jogorvoslati garancia szükséges.

1. Az MMK szakértői névjegyzéket és kompetenciakövetelményeket alakíthat ki a minőségbiztosítási felülvizsgálati és döntési pontokhoz, valamint a közbeszerzési és jogorvoslati eljárások különleges mérnöki szakkérdéseire.
2. Az MMK működtetheti az építési és mérnöki közbeszerzések szakmai panaszainak előszűrését. A beadvány vizsgálata kötelező, a közérdekű jogorvoslati fellépés pedig az MMK független szakmai testületének indokolt döntésén alapuló jogosultság legyen.
3. Az MMK vezetheti a mérnöki szolgáltatást végző gazdálkodó szervezetek szakmai nyilvántartását, és közreműködhet a kompetencia- és teljesítményalapú minősítési rendszer kialakításában és működtetésében.
4. Az MMK kész részt venni a TSZSZ szakmai működésének megerősítésében, a megfelelő szakértői kapacitás biztosításában, valamint a teljesítésigazolási és kifizetési viták gyorsabb rendezéséhez szükséges eljárási szabályok kidolgozásában.
5. Az MMK részt kíván venni az építési költségadatbázis, a költségtervezési protokollok, az építményinformációs modellezés (BIM) követelményei és a műszakilag egyenértékű kiváltás módszertanának kidolgozásában és szakmai gondozásában.
6. Az MMK részt kíván venni az Állami Beruházási Érdekegyeztető Tanács megújított munkájában, továbbá a közbeszerzési, szerződésminta-, kodifikációs és ágazati módszertani munkacsoportokban. A közreműködés célja a vállalkozói tapasztalat és a mérnöki szakmai szempont beépítése a döntés előtt, nem pedig a már meghozott döntések utólagos véleményezése.

Az MMK álláspontja szerint az állami beruházási rendszer akkor válhat eredményesebbé, szakmailag megbízhatóbbá, gyorsabbá és gazdaságosabbá, ha az állam a célokat, a fedezetet és a teljesítménykövetelményeket világosan meghatározó, felelős megrendelőként működik; a tervezési és kivitelezési feladatokat valós piaci versenyben rendeli meg; a szerződésben pedig a döntési jogot, a felelősséget és a kockázatot következetesen ugyanahhoz a félhez rendeli. Az érintett jogszabályi felülvizsgálatok eredménye nem szülhet újabb ellenőrzési apparátust: a cél a felesleges terhek megszüntetése, a tiszta verseny szélesítése és a szerződésszerű műszaki teljesítés számonkérése.

Tisztelettel:

Wagner Ernő

Melléklet: A leglényegesebb kérdések rendezésére vonatkozó tételes jogszabály- és szabályozásmódosítási javaslatok